

Mijnsheerenland, 18 april 2020

Deze pastorale brief is gericht aan onze ouderen. Ik heb daarbij zo ongeveer de 70+ leeftijd op het oog (je moet ergens een denkbeeldige lijn trekken). Dat wil niet zeggen dat personen die deze leeftijd nog niet bereikten niets aan deze brief zullen hebben: misschien verkeert u ook wel in dezelfde (moeilijke) omstandigheden die onze ouderen vaak ervaren. Leg het geschrevene dan gerust eens naast uw leven en laat het tot troost en bemoediging zijn. Andersom kan natuurlijk ook: u bent al (veel) ouder dan genoemde leeftijd en nog steeds gezond, erg actief, en niet eenzaam. Erken dan de Heere voor al deze zegeningen.

Geliefde ouderen,

Juist vanmorgen kreeg ik een berichtje doorgestuurd van familie van één van onze (eenzame) ouderen als bedankje voor een ontvangen bos bloemen van de kerkenraad. Wat had het de betreffende persoon, en haar familie, goedgegaan. Tegelijkertijd werd in dit bedankje opgemerkt dat een bos bloemen de eenzaamheid *niet* wegnemen kan. Zeer terecht. Ik voelde de pijn van het eenzaam zijn, de onzekerheid, de onmogelijkheid contact te hebben met familie, enzovoorts.

Bloemen fleuren op (letterlijk): ze geven weer even het gevoel dat mensen aan me denken, ze laten me zien dat ik er niet alleen voor sta, ze kunnen me zelfs bemoedigen. Maar na enige tijd verdwijnt dat gevoel weer. De vreugde van het moment dat de bloemen werden gebracht, verwelkt. Letterlijk zelfs: na zo'n week gooien we de bloemen weer weg. Ze zijn immers aan het verwelken, aan het verdorren.

Dit wijst ons allereerst op de situatie van de coronacrisis om ons heen: wat een treurnis, onzekerheid, beangstigende rust. Kijk ik om me heen dan zie ik lege straten, verlaten gangen van het zorgcentrum, een stil huis, een eenzame kamer. En kijk ik naar mezelf (of in het beste geval, als we elkaar nog hebben: onszelf) dan zie ik (een) eenzame perso(o)n(en). Zeker, die bloem staat er zo'n week lang, maar is daarna ook weer weg. Nog stiller, nog eenzamer, nog uitzichtslozer. En dan van dag tot dag, week tot week, inmiddels al bijna: maand tot maand. Hoe lang zou het nog duren?

Misschien herkent u zich niet in bovengenoemde eenzaamheid. U heeft elkaar nog, uw (klein)kinderen nemen regelmatig contact met u op, of u heeft gewoon geen problemen met alleen te zijn. Ik zou willen benadrukken dat u deze gevoelens dan koesteren moet. We hebben er niets aan onszelf allerlei neerslachtigheid in te praten en ons allerlei moeilijke situaties in te denken. Wees dankbaar voor wat de Heere nog geeft. Ook aan gezondheid. Het is me een groot wonder dat er, voor zover ik nu weet, in onze gemeente nog geen ernstige coronabesmettingen zijn, ook niet onder onze ouderen. Wat dit alles betreft, mag u met Jeremia, op de puinhopen van Jeruzalem, zeggen: "Dit zal ik mij ter hart nemen, daarom zal ik hopen; het zijn de goedertierenheden van de HEERE, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben; zij zijn alle morgen nieuw, uw trouw is groot." (Klaagl. 3:20-23).

Maar: gezondheid kan zo maar ineens in ziekte, zelfs in sterven veranderen. En u vormt trouwens een bijzondere risicogroep, zeker in geval van de coronacrisis. En dat is iets wat we écht niet moeten vergeten in deze moeilijke tijd. Het gevaar kan immers zijn dat we zó gericht raken op onze eigen (moeilijke) omstandigheden (er misschien wel psychisch door in de knoop gekomen zijn), dat we de werkelijkheid van ons broze leven vergeten. Dat de realiteitszin weggaat. Die werkelijkheid is méér dan die van de coronapandemie. Ik las gisteren dat er in Nederland naar

schatting inmiddels zo'n 5.000 personen aan de gevolgen van het coronavirus overleden zijn (dat zijn er dus flink wat meer dan de geregistreerde 'gevallen'), terwijl enkele jaren geleden er in ons land ruim 10.000 mensen (vooral ouderen) overleden ten gevolge van een ernstige griepedemie die winter. Ik wil er maar mee zeggen dat als we het coronavirus-tijdperk overleven, het gevaar van sterven niet minder geworden is. Dat geldt jongeren, maar vooral ouderen. De Bijbel zegt dat er niemand is die de dag van de dood ontlopen kan. Zeker niet als we de 70+ (al ruim) zijn gepasseerd.

Nog een keer terug naar die bloemen. Ze laten *ook* zien hoe ons persoonlijk leven verloopt: het komt op, staat geruime tijd in bloei (bij de één langer dan bij de ander, maar bij u inmiddels heel veel jaren), het gaat langzamerhand verwelken, en het komt tot een einde, het sterft. De Bijbel gebruikt niet voor niets meermalen het voorbeeld van de **bloemen als een beeld van de kortstondigheid van het leven**. Dat heeft ons veel te zeggen. We moeten ons dagelijks voorbereiden op de ontmoeting met God, ofwel op het moment van onze dood. Of dat nu komt door een coronabesmetting of door andere oorzaken. Juist dat is de boodschap van die verwelkende bloemen. Juist dat is ook de boodschap van de verschrikkelijke omstandigheden om ons heen: we moeten eens sterven.

Mag ik de vraag aan uw hart leggen of dat laatste zou kunnen? En dan bedoel ik: zouden we, net als het Doopsformulier jaren geleden sprak bij uw doop, "ten laatsten dage voor rechterstoel van Christus zonder verschrikken mogen verschijnen"? Het was een gebed dat boven uw hoofd, na de doop, werd uitgesproken. Is het inmiddels vervuld geworden? Hebben we een genadig God leren kennen? Die onze zonden om Christus' wil heeft weggedaan? Bent u geborgen in het bloed van het Lam? Heeft u de toevlucht genomen tot de gekruiste Zaligmaker, Die als Overwinnaar opstond?

Het is kort geleden Pasen geweest. We hebben gezien hoe er voor deze Paaskoning niets te wonderlijk was. Hij heeft de dood van Zich afgelegd en alle boze machten overwonnen. Wees er van overtuigd dat voor uw doodheid, dodigheid, ongelooft, ongelovigheid (en vul het verder zelf maar in) zoveel méér genade en ontferming is. Maar u moet wel tot *Hem* komen. Elders is geen hulp te verwachten. Talloze keren laat de Bijbel die boodschap horen. U *mag* ook tot Hem komen. U ben welkom bij de Heere Jezus, juist in het licht van de vergankelijkheid van aardse dingen om u heen. Jezus heeft nog nooit een zondaar weggestuurd die tot Hem kwam. We zingen het zo vaak: "Die in hun zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden." Dan zal de Heere dichtbij de gebrokenen en verslagenen (ook ten gevolge van een coronacrisis) zijn. Dan heeft u een blijvend Adres in uw zorg, eenzaamheid, onzekerheid en broosheid.

Meerdereren van u zullen zeggen: "Ja, maar ik *kan* niet komen." Mag ik u dan wijzen op wat er staat in Jes. 45:22: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! Want Ik ben God, en niemand meer!" Het trof me dat de Engelse King James Version hier vertaald heeft: "Look unto Me" ("Ziet op Mij"). En dat brengt me weer terug naar die preek over Joh. 3:14 en 15 (Jezus, Die werd verhoogd aan het kruis, zoals eenmaal de koperen slang in de woestijn): wie slechts op Hem ziet, zal behouden worden.

Nog weer even die bloemen. Er is **één Bloem die nooit verwelkt**, Die altijd blijft bloeien, Die altijd Zijn heerlijke geur blijft verspreiden, Die altijd harten en levens blijft verheugen. Dat is de Heere Jezus Christus, Die in het Hooglied wordt genoemd: "een Roos van Saron, een Lelie der dalen" (Hoogl. 2:1). Hij is altijd beschikbaar, bereikbaar en nuttig tot troost, zegen, zaligheid en vrede.

Tegelijkertijd onderschat ik uw eenzaamheid niet. "Soms zou je tegen de muur oplopen", zei een oudere eens tegen me. Tja, ook dat kan ik me voorstellen, maar: het lost niets op. Het doet in dat geval alleen maar pijn. Klagen lost ook niets op. Verwijt aan anderen ook niet. Alles maar

laten versloffen en letterlijk in een hoekje blijven zitten al helemaal niet. En zelfmedelijden nog minder. Al deze dingen maken het alleen nog maar erger. En zeker: als u (psychisch) hulp nodig hebt, laat het dan weten. Aan hulpverleners om u heen, aan zorgpersoneel op uw afdeling, aan (klein)kinderen, aan ambtsdragers, aan uw predikant. Die hulp kán en zál zeker geboden worden (al is het in andere omstandigheden dan normaal). Als kerkenraad vergeten we immers onze ouderen in deze omstandigheden niet. Wat mijzelf betreft, hoop ik u te blijven “bezoeken” (per telefoon dan) rondom uw 70+ verjaardag.

Nog maar weer naar Klaagl. 3. Natúúrlijk horen we Jeremia klagen (lees vers 1-7: ook hij zit in eenzaamheid en is ‘opgesloten’). In díe zin, dat hij zijn ogen niet sluit voor de werkelijkheid om hem heen. We behoeven dat ook niet te doen. Niemand kan ontkennen hoeveel verwoestende en verpletterende gevolgen het coronavirus inmiddels met zich meebracht. Zeker als er veel levens mee gemoeid zijn. Inmiddels wereldwijd ruim 150.000 personen, en dat aantal loopt heel hard op. Schrikbarende getallen. Zeker als we bedenken welk leed er achter *ieder* getal schuilt.

Wat dat betreft, is er inderdaad reden tot klagen. Klagen vanwege overlijden. Klagen vanwege ziek zijn. Klagen vanwege onzekerheid. Maar wel wil ik u *twee* vragen stellen: brengt u uw nood allereerst tot de Heere? Dát is het Adres. En vervolgens: zult u niet vergeten waar de oorzaak van al deze ellende ligt? Het bekende gezegde: “Waren er geen zonden, er waren geen wonden” geeft er een duidelijk antwoord op. Genoemde twee zaken lezen we ook bij Jeremia: lees achtereenvolgens Klaagl. 3:8 en 19 (Jeremia roept tot God) en Klaagl. 3:39 (hij benoemt de oorzaak van alle ellende).

Ondanks alle moeilijkheden, zo zagen we hierboven al, ervaart Jeremia Gods goedheid en zegen (vers 22-23). Dat is de reden ervan dat hij desondanks hoop en verwachting blijft hebben. Hoe hij daaraan komt? In *zulke* moeilijke omstandigheden (stad en tempel waren immers verwoest door de ballingschap en het volk weggeleid – zie Jer. 52 en Klaagl. 1)? Nou, dat antwoord vindt u in Klaagl. 3:24: “De HEERE is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen.” Kijk, Jeremia zit niet *alleen* op de puinhopen van Jeruzalem. Hij zit er met God. De HEERE, de God van het verbond, van de trouw, is er bij. Wat een zegen als we zo de huidige moeilijkheden onder ogen mogen zien. Dan kijken we allereerst naar Boven, en pas dán om ons heen en naar onszelf. En heeft u die God nog niet tot uw eigendom, kijk dan *vooral* eerst naar Boven. Leg Psalm 121, 123 en 124 er maar eens naast. Biddend. Pleitend op Gods barmhartigheid. Hopend op Gods trouw.

Ik ga nog een keer met u naar die bloemen toe. Vanaf 1975 heeft gedurende tientallen jaren de slogan: “**Bloemen houden van mensen**” dienstgedaan om de verkoop van bloemen te bevorderen, en mensen door middel van een bloemetje aan anderen te laten denken. In 2005 vond Bloemenbureau Holland het tijd om de leus na 30 jaar trouwe dienst in te wisselen voor een andere, overigens veel oppervlakkiger slogan: “Gek op bloemen”. Nou dat laatste is niet bij allen het geval, zeker niet bij mij: ikzelf word er meestal letterlijk allergisch van... Dan beter maar die eerste leus: letterlijk kan het natuurlijk niet, want bloemen kunnen geen liefde tonen. En toch: dat beeld van medemenselijkheid, meeleven, medelijden, meedenken, meebidden. En zeker als er dan nog een kaartje bij zit met een troostvolle, bemoedigende boodschap. Dan zie je die bloemen als vertegenwoordiger van degene die ze bracht en die, inderdaad, van mensen houdt, ook van u!

Ik wil er twee dingen mee zeggen. Allereerst, ook al kreeg u letterlijk misschien geen bloemen, attenties, aandacht, telefoontjes, enzovoorts, maar: óók aan *u* wordt gedacht. Elke zondag bidden we als gemeente voor de ouderen die het vaak moeilijk hebben en eenzaam zijn. We vergeten u (in de gebeden) niet! En nogmaals, heeft u wél dat gevoel, trek dan gerust aan de bel en laat het ons (mij) weten. Wees dan maar letterlijk als dat kleine, mooie bloemetje: een *vergeet me nietje*.

En daarbij: de Heere wil u *Zijn* liefde doen ervaren. Hij heeft geen genoegen in uw dood, en ook niet in uw leven zonder Hem. Juist dát moet u de coronacrisis leren: u moet naar Hem toe. Hij is het die u, geliefde ouderen, Zijn vriendschap aanbiedt. Die vriendschap geeft u kracht en moed om verder te gaan, maar bovenal genade in het bloed van het kruis. We lazen het gisterenavond nog aan tafel, vanuit Kol. 2:2: “Opdat hun harten vertroost mogen worden, en zij samengevoegd zijn in de liefde, en dat tot alle rijkdom van de volle verzekerdheid van het verstand, tot kennis van de verborgenheid van God en de Vader, en van Christus, in Welke al de schatten van de wijsheid en van de kennis verborgen zijn.” En vervolgens vers 13 van hetzelfde hoofdstuk, waar Paulus schrijft over de reden van die troost en zekerheid: “En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden (...) mede levend gemaakt met Hem (Christus), al uw misdaden u vergevende”. Daar ligt de kracht om verder te gaan: kracht door Christus’ bloed.

En dan één keer met u naar die bloemen toe. **Bloemen ‘ademen’ onbezorgdheid uit.** In dat licht mogen we, ziende op de Heere Die alles leidt en (als het goed is) onze Koning is, heel ons leven in Gods handen leggen, en tegelijkertijd boven al het andere Gods Koninkrijk zoeken. Die raad geef ik u, als uw dienaar in Christus, tenslotte mee. Een raad, namens mijn Zender en Koning, de grote Bedienaar van de hemel, de Jezus Christus: “Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, een el tot zijn lengte toedoen? (...) Aanmerkt de leliën van het veld (...); En Ik zeg u, dat ook Sálomo, in al zijn heerlijkheid, niet is bekleed geweest, gelijk een van deze. Indien nu God het gras van het veld (...) alzo bekleedt, zal Hij u niet veel meer *kleden*, gij kleingelovigen? Maar zoekt eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.” (Matth. 6:27-30 en 33).

Ontvangt allen mijn hartelijke, welgemeende en biddende groet.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized initial 'GJ' followed by a long, sweeping horizontal stroke that ends in a small dot.

G.J. Baan, VDM